

Muutoksia tie- ja ratasuunnitteluun

Elisa Sanasvuori, suunnittelupäällikkö, Liikennevirasto

11.4.2016

Esityksen sisältö

- **Vähäinen asemakaavaristiriita**
 - MTL 17 §, 2 mom muutetaan
 - RataL 10 §, 4 mom muutetaan
- **Näkemäalue voidaan ottaa tiealueeksi**, MTL 22 §, lisätään uusi 3 mom
- **Suunnitelmien voimassaoloajat ja haltuunotto**
 - MTL 31 §, 1 ja 3 mom muutetaan. MTL 56 §, 1 momentti muutetaan
 - RataL 26 § 4 momentti muutetaan. RataL 46 § 1 momentti muutetaan
- **Rata tiesuunnitelmassa**, uusi MTL 32 a § ja **maantie ratasuunnitelmassa**, uusi RataL 25 b §
- **Lakkauttamispäätökset säilyvät LVM:ssä**
 - valmisteluvaiheessa esillä olleet MTL 99 § ja RataL 79 §

Vähäinen asemakaavaristiriita

MTL 17 § Tien suunnittelu ja alueiden käytön suunnittelu

Voimassa oleva

- 2 momentti

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet sekä maakuntakaava ja yleiskaava on otettava huomioon siten kuin maankäyttö- ja rakennuslaissa säädetään.

Yleissuunnitelmaa ei saa hyväksyä vastoin maakuntakaavaa tai oikeusvaikutteista yleiskaavaa. Yleissuunnitelma voidaan hyväksyä vastoin voimassa olevaa asemakaavaa, jos kunta sitä puoltaa.

Tiesuunnitelmaa ei saa hyväksyä vastoin oikeusvaikutteista kaavaa.

Ehdotus

- 2 momentti

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet sekä maakuntakaava ja yleiskaava on otettava huomioon siten kuin maankäyttö- ja rakennuslaissa säädetään. Yleissuunnitelmaa *tai tiesuunnitelmaa* ei saa hyväksyä vastoin maakuntakaavaa tai oikeusvaikutteista yleiskaavaa. Yleissuunnitelma voidaan hyväksyä vastoin voimassa olevaa asemakaavaa, jos kunta sitä puoltaa. *Tiesuunnitelma voidaan hyväksyä vastoin voimassa olevaa asemakaavaa, jos kyse on vaikutuksiltaan vähäisestä poikkeuksesta ja kunta ja ne kiinteistönomistajat, joihin poikkeus välittömästi vaikuttaa, sitä puoltavat.*

RataL 10 §, Rautatiealueen suunnittelu ja alueiden käytön suunnittelu

Voimassa oleva

- 4 momentti

Yleissuunnitelmaa ei saa hyväksyä vastoin maakuntakaavaa tai oikeusvaikutteista yleiskaavaa. Yleissuunnitelma voidaan hyväksyä vastoin voimassa olevaa asemakaavaa, jos kunta sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sitä puoltavat.

Ratasuunnitelmaa ei saa hyväksyä vastoin oikeusvaikutteista kaavaa.

Ehdotus

- 4 momentti

Yleissuunnitelmaa tai ratasuunnitelmaa ei saa hyväksyä vastoin maakuntakaavaa tai oikeusvaikutteista yleiskaavaa.

Yleissuunnitelma voidaan hyväksyä vastoin voimassa olevaa asemakaavaa, jos kunta sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sitä puoltavat.

Ratasuunnitelma voidaan hyväksyä vastoin voimassa olevaa asemakaavaa, jos kyse on vaikutuksiltaan vähäisestä poikkeuksesta ja kunta ja ne kiinteistönomistajat, joihin poikkeus välittömästi vaikuttaa, sitä puoltavat

Tien tai rautatiealueen suunnittelu ja alueiden käytön suunnittelu, perustelut

- Suunnitelman poikkeaminen asemakaavasta vaikutuksiltaan vähäisessä määrin.
- Vältettäisiin poikkeamispäätöksen tai vaikutuksiltaan vähäisen kaavamutoksen tekeminen kunnassa suunnitelman hyväksymisvaiheessa.
- Muutos sujuvoittaisi suunnitelmien hyväksymiskäsittelyä Liikennevirastossa
- Tarpeen poiketa väylää koskevan suunnitelman asemakaavan mukaisuudesta tulisi olla vähäinen ja vähäiselle poikkeamiselle tulisi saada kunnan ja kiinteistönomistajien suostumus.
- HUOM Jotta muutos olisi tarkoituksenmukainen ja toimiva, edellyttäisi pykälä muutoksia ainakin maankäyttö- ja rakennuslakiin, mahdollisesti muuhunkin lainsäädäntöön.
- HUOM nykyisten lakien pykälät jäävät edelleen voimaan:
 - MTL 13 § 2 mom ”..... Maantietä ei saa rakentaa vastoin oikeusvaikutteista kaavaa.”
 - RataL 6 § 1 mom ”.....Rautatietä ei saa rakentaa vastoin oikeusvaikutteista kaavaa.”

Näkemäalue voidaan ottaa tiealueeksi

MTL 22 § Tiesuunnitelman sisältö

Voimassa oleva

- Maantien rakentamista koskevassa tiesuunnitelmassa on osoitettava tien sijainti ja korkeusasema sekä poikkileikkaus niin, että tiealue voidaan merkitä maastoon. Suunnitelmaan on liitettävä arvio tien vaikutuksista sekä esitettävä ne toimenpiteet, jotka ovat tarpeen tien haitallisten vaikutusten poistamiseksi tai vähentämiseksi. Suunnitelmassa on otettava mahdollisuuksien mukaan huomioon maanomistusolot. Suunnitelmasta tulee käydä ilmi tien suoja- ja näkemäalueet sekä se, varataanko aluetta tien myöhempää leventämistä varten. Suunnitelmaan on liitettävä arvio tien rakentamisen kustannuksista.

Jos maantie sitä parannettaessa saa uuden suunnan ja tie vanhan suunnan osalta jää edelleen maantiekse taikka käytettäväksi muihin tietarkoituksiin, on siitä määrättävä tiesuunnitelmassa. Jos tie on tarkoitettu moottoritieksi, moottoriliikennetieksi tai muutoin vain tietynlaista liikennettä varten taikka jos liikennettä muuten pysyvästi rajoitetaan, on siitä määrättävä tiesuunnitelmassa.

Ehdotus

- Lisätään uusi 3 momentti:

Tiesuunnitelmassa voidaan jäljempänä 45 §:n 1 momentissa tarkoitettu näkemäalue osoittaa tiealueeksi, jos liikenneturvallisuuden katsotaan sitä merkittävästi vaativan.

Tiesuunnitelman sisältö, perustelut

- Liikenneturvallisuuden sitä merkittävästi vaatiessa olisi perusteltua voida lunastaa erityisesti liittymissä ja tasoristeyksissä tiealueeksi ja siten tienpitäjän omistukseen alueita, joilla nykyisen lain mukaan on voimassa suoja- ja näkemäalueita tarkoittava maanomistajan käyttövallan rajoitus.
- Tapauksia, joissa olisi perusteltua turvallisen näkemän muodostamiseksi ja säilyttämiseksi lunastaa tarvittavat näkemäalueet tiealueeksi:
 - Puuston poistaminen
 - Luonnonesteiden poistaminen tai muotoileminen
 - Olemassa olevan rakennuksen tai rakennelman poistaminen
- Tällaisen tiealueeksi osoitetun näkemäalueen ulottuvuus määrittyisi näkemä-alueista annetun liikenne- ja viestintäministeriön asetuksen (65/2011) mukaisesti.
- Tiesuunnitelmassa tulisi esittää tiealueeksi määrittämisen liikenneturvallisuusperusteet.

Suunnitelmien voimassaoloajat

MTL 31 § Suunnitelmien voimassaoloaika 1/2, yleissuunnitelma

Voimassa oleva

- 1 momentti

8 vuotta

Tiesuunnitelman laatiminen on aloitettava kahdeksan vuoden kuluessa sen vuoden päättymisestä, jona hankkeesta laadittu yleissuunnitelma on saanut lainvoiman. Muuten yleissuunnitelman hyväksymispäätös raukeaa.

Tiesuunnitelman laatimisen katsotaan alkaneen, kun siitä on ilmoitettu 16 §:n 2 momentissa säädetyllä tavalla.

- Yleissuunnitelman hyväksymispäätös raukeaa myös siltä osin kuin sen perusteella laadittu tiesuunnitelma on hyväksytty ja hyväksymispäätös on saanut lainvoiman.

Ehdotus

- 1 momentti

8 vuotta

+

Livi 4 vuotta

Tiesuunnitelman laatiminen on aloitettava kahdeksan vuoden kuluessa sen vuoden päättymisestä, jona hankkeesta laadittu yleissuunnitelma on saanut lainvoiman. Muuten yleissuunnitelman hyväksymispäätös raukeaa. *Liikennevirasto voi pidentää yleissuunnitelman voimassaoloaikaa enintään neljällä vuodella, jos 17 ja 19 §:ssä säädetyt edellytykset edelleen täyttyvät.* Tiesuunnitelman laatimisen katsotaan alkaneen, kun siitä on ilmoitettu 16 §:n 2 momentissa säädetyllä tavalla.

- pykälän 2 momentti on ennallaan

MTL 31§ Suunnitelmien voimassaoloaika 2/2, tiesuunnitelma

Voimassa oleva

4 v + Livi 4 v
+ (LVM 4 v)

- 3 momentti

Päätös tiesuunnitelman hyväksymisestä raukeaa, jos tietyötä ei ole aloitettu ennen kuin neljä vuotta on kulunut sen vuoden päättymisestä, jona tiesuunnitelma on saanut lainvoiman.

Liikennevirasto voi pidentää määräaika enintään neljällä vuodella ja erityisistä syistä **liikenne- ja viestintäministeriö** sen lisäksi yhdellä enintään neljän vuoden ajanjaksolla.

Tietyö katsotaan alkaneeksi, kun tietarkoituksiin tarvittava alue on otettu tienpitäjän haltuun 56 §:n mukaisesti.

Ehdotus

4 v+ Livi 4 v
+ (Livi 4 v)

- 3 momentti

Päätös tiesuunnitelman hyväksymisestä raukeaa, jos tietyötä ei ole **osaksikaan** aloitettu ennen kuin neljä vuotta on kulunut sen vuoden päättymisestä, jona tiesuunnitelma on saanut lainvoiman. Liikennevirasto voi pidentää määräaika enintään neljällä vuodella ja erityisistä syistä sen lisäksi yhdellä enintään neljän vuoden ajanjaksolla. **Määräaika voidaan pidentää vain, jos tiesuunnitelma edelleen täyttää 17 ja 22 §:ssä säädetyt edellytykset.**

Tietyö katsotaan alkaneeksi, kun tietarkoituksiin tarvittava alue on otettu tienpitäjän haltuun 56 §:n mukaisesti.

Suunnitelmien voimassaoloaika, perustelut 1/2, yleissuunnitelma

- Päätosvalta koskien suunnitelmien voimassaoloa ehdotetaan siirrettäväksi kokonaan Liikennevirastoon, sillä se vastaa myös suunnitelmien hyväksymisestä ja sillä on kokonaisvastuu maantie- ja rataverkosta.
- Yleissuunnitelman 8 vuoden ehdoton vanhentumisaika on osoittautunut liian jäykäksi ottaen erityisesti huomioon tiehankkeiden rahoituksen varmistamiseen tarvittava aika.
- Suunnitelmien uudelleen käsittely edellyttäisi riittäviä resursseja muun muassa Liikennevirastossa ja ELY-keskuksissa.
- Suunnitelmien voimassaoloajoilla on merkitystä myös arvioitaessa suunnitelmassa osoitetun alueen kiinteistön omistajien omaisuudensuojaa.
- **Voimassaoloajan pidentäminen ei olisi automaattista, vaan perustuisi tapauskohtaiseen harkintaan ja tien suunnittelun 17 §:ssä säädettyjen yleisten edellytysten sekä 19 §:ssä säädettyjen yleissuunnitelman sisältövaatimusten täyttymiseen.**
- **Vain ajantasaisten, ympäristöllisesti hyväksyttävien ja teknisesti toteuttamiskelpoisten yleissuunnitelmien voimassaoloaika voitaisiin jatkaa.**
- Liikenneviraston päätökseen voitaisiin hakea muutosta valittamalla.

Suunnitelmien voimassaoloaika, perustelut 2/2, tiesuunnitelma

- Hyväksytty tiesuunnitelma saattaa sisältää useita toisistaan erillisiä kohteita tai tietyö voi muuten tapahtua vaiheittain. Epäselvyyttä on syntynyt siitä, tarkoitetaanko momentissa tietyön aloittamisella koko tiesuunnitelma-alueen käsittävää ja kaikkia suunnitelmassa osoitettuja toimenpiteitä tarkoittavien töiden aloittamista vai suunnitelman jonkun osa-alueen rakennustyön käynnistämistä.
- Kun tienpitoviranomaisen tahtotila suunnitelman tarkoittaman hankkeen toteuttamiseksi on olemassa, ehdotetaan, että tietyön osittainenkin käynnistäminen estäisi tiesuunnitelman hyväksymispäätöksen raukeamisen.
- Tienpitoviranomaisen on kuitenkin varmistauduttava siitä, että tiehanketta vaiheittain toteutettaessa se edelleen täyttää tiesuunnitelman hyväksymisen edellytykset.
- **Pidentämisspäätöksiä tehtäessä olisi arvioitava, täyttääkö tiesuunnitelma 17 §:ssä säädetyt yleiset edellytykset ja 22 §:ssä säädetyt tiesuunnitelman sisältövaatimukset. Vain ajantasaisten, ympäristöllisesti hyväksyttävien ja teknisesti toteuttamiskelpoisten tiesuunnitelmien voimassaoloaika voitaisiin jatkaa.**
- Tiesuunnitelman voimassaoloajan pidentämistä koskeviin päätöksiin voitaisiin hakea muutosta valittamalla.

MTL 56 §, Haltuunotto

Voimassa oleva

- Pykälän 1 momentti:

Tiesuunnitelmassa osoitetut tiealueet ja muut tienpitäjän käyttöön osoitetut alueet sekä perustettavat oikeudet otetaan tienpitäjän haltuun maantietoimituksessa pidettävässä haltuunotokatselmuksessa määrättyä ajankohtana. Tiesuunnitelmassa osoitettu yksityistä tietä tai liittymää varten tarvittava alue otetaan tienpitäjän haltuun siksi ajaksi, kunnes tie tai liittymä on tehty. Haltuun otettaessa tienpitäjälle syntyy oikeus käyttää alueita ja oikeuksia tiesuunnitelmassa osoitettuihin tarkoituksiin kiinteistöön kohdistuvan muun oikeuden estämättä.

Ehdotus

- Muutoksia on tehty vain pykälän 1 momenttiin:

Tiesuunnitelmassa osoitetut tiealueet ja muut tienpitäjän käyttöön osoitetut alueet sekä perustettavat oikeudet otetaan tienpitäjän haltuun maantietoimituksessa pidettävässä haltuunotokatselmuksessa määrättyä ajankohtana. Tiesuunnitelmassa osoitettu yksityistä tietä tai liittymää varten tarvittava alue otetaan tienpitäjän haltuun siksi ajaksi, kunnes tie tai liittymä on tehty. Haltuun otettaessa tienpitäjälle syntyy oikeus käyttää alueita ja oikeuksia tiesuunnitelmassa osoitettuihin tarkoituksiin kiinteistöön kohdistuvan muun oikeuden estämättä.

Tässä momentissa tarkoitettu haltuunotto voi tapahtua myös vaiheittain tienpitoviranomaisen osoituksen mukaan

Haltuunotto, perustelut

- Tiesuunnitelmassa osoitetut alueet ja perustettavat oikeudet otetaan tienpitäjän haltuun maantietoimituksessa pidettävässä haltuunottokatselmuksessa. Haltuunoton tapahduttua tietyö katsotaan alkaneeksi 31 §:n 3 momentin mukaan.
- Tietyön alkaminen edellyttää, että sitä varten on olemassa rahoitus. Tienpitomäärärahojen niukkuudesta johtuen rakennustöiden käynnistämiseen liittyy epävarmuutta.
- Kun on ilmennyt epäselvyyttä, tarkoittaako haltuunotto koko tiesuunnitelmassa hyväksytyä aluetta ja kaikkia perustettavia oikeuksia, ehdotetaan momenttiin lisättäväksi selkeyden vuoksi, että momentin tarkoittamat alueet ja oikeudet voitaisiin ottaa haltuun myös vaiheittain. Tästä päättäisi tienpitoviranomainen sen mukaan, mitä tiehankkeelle on osoitettu rahoitusta.

RataL 26 §, Suunnitelmien voimassaoloaika

Voimassa oleva

- 4 momentti

4 v + LVM 4 v

Päätös ratasuunnitelman hyväksymisestä raukeaa, jos ratatyötä ei ole aloitettu ennen kuin neljä vuotta on kulunut sen vuoden päättymisestä, jona ratasuunnitelma on lainvoimaisesti hyväksytty. **Liikenne- ja viestintäministeriö** voi pidentää ratasuunnitelman voimassaoloaikaa enintään neljällä vuodella. Ratatyö katsotaan alkaneeksi, kun rautatien tarkoituksiin tarvittava alue on otettu radanpitäjän haltuun 46 §:n mukaisesti.

Ehdotus

- 4 momentti

4 v + Livi 4
v + (Livi 4 v)

Päätös ratasuunnitelman hyväksymisestä raukeaa, jos ratatyötä ei ole **osaksikaan** aloitettu ennen kuin neljä vuotta on kulunut sen vuoden päättymisestä, jona ratasuunnitelma on lainvoimaisesti hyväksytty. **Liikennevirasto** voi pidentää ratasuunnitelman voimassaoloaikaa enintään neljällä vuodella **ja erityisistä syistä sen lisäksi yhdellä enintään neljän vuoden ajanjaksolla. Määräaikaa voidaan pidentää vain, jos ratasuunnitelma edelleen täyttää 10 ja 15 §:ssä säädetyt edellytykset.** Ratatyö katsotaan alkaneeksi, kun rautatien tarkoituksiin tarvittava alue on otettu radanpitäjän haltuun 46 §:n mukaisesti.

RataL 46 § Haltuunotto

Voimassa oleva

● 1 momentti

Ratasuunnitelmassa osoitettu rautatiealue, tiealue ja muut radanpitäjän käyttöön osoitetut alueet sekä perustettavat oikeudet otetaan radanpitäjän haltuun ratatoimituksessa pidettävässä haltuunottokatselmuksessa määrättävänä ajankohtana. Ratasuunnitelmassa osoitetut **tiealueet** otetaan radanpitäjän haltuun **siksi ajaksi, kunnes tie on tehty ja vastaanotettu**. Haltuun otettaessa radanpitäjälle syntyy oikeus käyttää alueita ja oikeuksia ratasuunnitelmassa osoitettuihin tarkoituksiin kiinteistöön kohdistuvan muun oikeuden estämättä.

Ehdotus

● 1 momentti

Ratasuunnitelmassa osoitettu rautatiealue, tiealue ja muut radanpitäjän käyttöön osoitetut alueet sekä perustettavat oikeudet otetaan radanpitäjän haltuun ratatoimituksessa pidettävässä haltuunottokatselmuksessa määrättävänä ajankohtana. Ratasuunnitelmassa osoitetut **yksityistä tietä varten tarvittavat alueet** otetaan radanpitäjän haltuun **tien tekemisen ajaksi**. Haltuun otettaessa radanpitäjälle syntyy oikeus käyttää alueita ja oikeuksia ratasuunnitelmassa osoitettuihin tarkoituksiin kiinteistöön kohdistuvan muun oikeuden estämättä. **Tässä momentissa tarkoitettu haltuunotto voi tapahtua myös vaihteittain radanpitäjän osoituksen mukaan.**

Maantie ratasuunnitelmassa ja rata tiesuunnitelmassa

Maantie ratasuunnitelmassa ja rata tiesuunnitelmassa

MTL 32a§ Radat tien suunnittelussa

- *Uusi pykälä*

Maantien rakentamisesta aiheutuvat muutokset rautatiehen voidaan osoittaa maantien rakentamista koskevassa suunnitelmassa.

RataL 25 b §, Maantiet rautatien suunnittelussa

- *Uusi pykälä*

Rautatien rakentamisesta aiheutuvat muutokset maantiehen voidaan osoittaa rautatien rakentamista koskevassa suunnitelmassa.

Maantie ratasuunnitelmassa ja rata tiesuunnitelmassa, perustelut 1/2

- Maantien tai rautatien rakentaminen voi aiheuttaa tarpeen puuttua toiseen väylään ilman että olisi olemassa tämän toisen väylän parantamistarvetta
- Tällä hetkellä suunnitelmat tehdään erillisinä maantie- tai ratalain mukaisesti, vaikkakin vuorovaikutus voidaan jo nyt hoitaa samanaikaisesti.
- Maantien tai rautatien rakentamisella tarkoitetaan uuden väylän tekemistä ja olemassa olevan väylän parantamista. Parantamista ovat myös hankkeet, joissa on kysymys pelkästään:
 - maantiehen liittyvien yksityisten teiden järjestelystä
 - pelkästään tasoristeysten järjestämisestä niitä parantamalla, poistamalla tai siirtämällä ja niihin liittyvät kulkujärjestelyt.

Maantie ratasuunnitelmassa ja rata tiesuunnitelmassa, perustelut 2/2

- Samasta hankkeesta johtuvien rinnakkaisten hallintomenettelyjen vähentämiseksi ehdotetaan,
 - että rautatien rakentamisesta johtuvat muutokset hankkeen vaikutusalueiden maanteihin kuten **muutokset maantien sijaintiin tai maanteihin liittyviin yksityisiin teihin** voitaisiin osoittaa rautatien rakentamista koskevissa ratalain mukaisissa suunnitelmissa.
 - että maantien rakentamisesta aiheutuva puuttuminen tiehankkeen vaikutusalueen **rautatiehen kuten sen siirtäminen** taikka **tasoristeysten järjestely niitä poistamalla tai siirtämällä ja järjestelyihin liittyvät uuden kulkuyhteydet** voitaisiin osoittaa ja ratkaista maantien rakentamista tarkoittavassa maantielain mukaisessa suunnitelmassa.
- Ehdotettu muutos ei vaikuttaisi rautatielain mukaisten velvoitteiden hoitamiseen, kuten rautatien rakentamisesta Liikenteen turvallisuusvirastolle tehtävään ilmoitukseen.

Valmisteluvaiheessa oli esillä MTL 99 § ja RataL 79 § eli väylän linjaosuuksien lakkauttamispäätösten siirtäminen Liikennevirastolle. Lakivalmistelun lopputulos:

Lakkauttamispäätökset säilyvät LVM:ssä

Kiitos!

